

30.11.2023

DRÉACHT-TUAIRIM

ón gCoiste um Fhorbairt

chuíg an gCoiste um Thrádáil Idirnáisiúnta

ar an togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le tabhairt i gcrích, thar ceann an Aontais Eorpaigh, an Chomhaontaithe Comhpháirtíochta Eacnamaíche idir Poblacht na Céinia, Comhalta de Chomhphobal na hAfraice Thoir, de pháirt amháin, agus an tAontas Eorpach, den pháirt eile 0000/2023 – C9-0000/0000 – 2023/0338(NLE))

Rapóirtéir don tuairim: Tomas Tobé

PA_Leg_Consent

RÉASÚNÚ GEARR

An 19 Meitheamh 2023, thug an Chéinia, an chéad Chomhalta de Chomhphobal Oirthear na hAfraice (EAC), an chaibidlíocht maidir le comhaontú comhpháirtíochta eacnamaíche (EPA) i gcrích leis an Aontas.

Ba é an cuspóir bunaidh EPA a chaibidliú agus a thabhairt i gcrích leis an Aontas lena gcumhdaítear tíortha comhpháirtíochta uile EAC ('ó bhloc go bloc', EPA AE-EAC): Go ginearálta, déantar CCEanna a chaibidliú le bloic réigiúnacha seachas le tíortha aonair chun comhtháthú réigiúnach a chothú, rud a chabhróidh le forbairt na dtíortha lena mbaineann. Mar sin féin, tá tuairimí éagsúla ag tíortha comhpháirtíochta EAC maidir le EPA AE-CEFA, agus chuir sé sin bac ar an dul chun cinn.

Murab ionann agus stáit chomhpháirtíochta eile EAC, ní tír is lú forbairt í an Chéinia a thuilleadh agus, dá bhrí sin, is spéis léi comhaontú a thabhairt i gcrích chun rochtain saor ó dhleacht agus saor ó chuóta ar mhargadh an Aontais a choinneáil. I bhfianaise an mhéid sin, chomhaontaigh stáit chomhpháirtíochta eile EAC i mí Feabhra 2021 go ndéanfadh an Chéinia CCE déthaobhach a chaibidliú leis an Aontas, go dtí go ndéanfar dul chun cinn maidir le EPA ar fud EAC.

Is í an Chéinia an comhpháirtí trádála is tábhachtaí de chuid an Aontais i measc tíortha comhpháirtíochta EAC, arb ionann í agus beagnach leath d'allmhairí an Aontais ó EAC agus níos mó ná leath dá honnmhairí chuig EAC.

Tá EPA AE-an Chéinia bunaithe den chuid is mó ar dhréacht-CCE-AE-CEA. Ciallaíonn sé sa chleachtas go ndéantar dréacht-CCE AE-CEFA a chur chun feidhme go déthaobhach idir an tAontas agus an Chéinia.

Ó thaobh ábhair de, is comhaontú earraí amháin é ach tá 'clásal rendez-vous' ann, lena gcuirtear d'oibleagáid ar na Páirtithe caibidlíocht a thabhairt i gcrích maidir le trádáil seirbhísí agus saincheistanna eile a bhaineann le trádáil laistigh de chúig bliana ó theacht i bhfeidhm CCE. Déanann EPA foráil maidir le solúbthacht tríd an bhféidearthacht cánacha onnmhairiúcháin sealadacha a thabhairt isteach. Ceadaíonn sé rochtain neamhshiméadrach ar an margadh do tháirgí EAC. Áirítear ar chuspóirí an chomhaontaithe, inter alia, tagairtí don fhorbairt inbhuanaithe, don lánpháirtíú réigiúnach agus don dea-rialachas.

Is é is aidhm do cholún cuimsitheach forbartha EPA aghaidh a thabhairt ar dhúshláin oiriúnaithe chomhpháirtithe EAC trí thacaíocht a thuar maidir le hacmhainneacht a fhorbairt agus claochlú struchtúrach a chothú. Luaitear ann freisin go dtabharfar tús áite, le maoiniú a bhaineann le comhar um fhorbairt, do chur chun feidhme an chomhaontaithe seo, ag féachaint leis na tairbhí a bhfuiltear ag súil leo a uasmhéadú. Aithníonn EPA freisin na cailteanais fhioscacha a d'fhéadfadh a bheith ann mar thoradh ar chéimniú amach taraifí, ar cailteanais iad a gheallann an tAontas a chumhdach go idirthréimhseach agus, ag an am céanna, dul i mbun idirphlé feabhsaithe maidir le saincheist na n-athchóirithe fioscacha.

Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil feabhas san EPA idir an tAontas agus an Chéinia i gcomparáid leis an dréacht-chomhpháirtíocht eacnamaíoch bhunúsach idir an tAontas agus CEFA a mhéid a áirítear ann iarscríbhinn ina bhfuil forálacha ceangailteacha maidir le trádáil agus forbairt inbhuanaithe (TSD), agus sásra trédhearcach um réiteach díospóidí.

Ar an drochuair, ní fhoráiltear aon ról do pharlaimintí i bpróiseas faireacháin EPA. Ar an taobh eile, déanann EPA foráil maidir le comhchoiste comhairleach chun idirphlé agus comhar a chur chun cinn idir ionadaithe na hearnála príobháidí, eagraíochtaí na sochaí sibhialta, lena n-áirítear an pobal acadúil, agus comhpháirtithe sóisialta agus eacnamaíocha. Is féidir leis an gcomhchoiste comhairleach é féin a fhógairt maidir le gach ábhar a chumhdaítear faoin EPA.

Níl fiúntas aon chomhaontaithe ach chomh maith lena chur i bhfeidhm. Dá bhrí sin, cuireann an Rapóirtéir i bhfios go láidir a thábhachtaí atá sásra faireacháin éifeachtach lena féidir constaicí cur chun feidhme a d'fhéadfadh a bheith ann a shainaithint agus cuidiú le haghaidh a thabhairt orthu. Tá tacaíocht airgeadais iomchuí do thíortha comhpháirtíochta chomh tábhachtach céanna chun cabhrú leo forálacha trádála agus forbartha inbhuanaithe a chur chun feidhme, lena n-áirítear a n-oibleagáidí idirnáisiúnta, dá dtagraítear in Iarscríbhinn V de EPA. Ba cheart ábhair inní maidir leis an bhforbairt a bheith ina ngné ríthábhachtach de chur chun feidhme EPA i gcónaí agus ba cheart iad a bheith mar bhonn eolais do ghníomhaíochtaí uile an Aontais, i gcomhréir lena oibleagáidí PCD.

Creideann an Rapóirtéir, ar an iomlán, go bhfuil sé d'acmhainn ag EPA gníomhú mar chatalaíoch d'fhorbairt agus d'fhás cuimsitheach agus inbhuanaithe sa Chéinia agus i réigiún comharsanachta EAC freisin.

Iarrann an Coiste um Fhorbairt ar an gCoiste um Thrádáil Idirnáisiúnta, mar an coiste atá freagrach, a mholadh go dtabharfaí formheas don dréachtchinneadh ón gComhairle togra le haghaidh cinneadh ón gComhairle maidir le tabhairt i gcrích, thar ceann an Aontais Eorpaigh, an Chomhaontaithe Comhpháirtíochta Eacnamaíche idir Poblacht na Céinia, Comhalta de Chomhphobal na hAfraice Thoir, de pháirt amháin, agus an tAontas Eorpach, den pháirt eile.